

CİLT / VOLUME: XI • SAYI / ISSUE: 1 • HAZİRAN / JUNE 2024
ONLINE ISSN: 2529-0045

MARMARA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

MARMARA UNIVERSITY JOURNAL OF TURKOLOGY

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi (MUTAD) / Marmara University Journal of Turkology (MUJOT)

6 Aylık Uluslararası Hakemli Dergi / Biannual Peer-Reviewed International Journal

Yıl / Year: Haziran / June 2024, Cilt / Volume: XI, Sayı / Issue: 1

Online ISSN: 2529-0045

Kuruluş Yılı / Foundation Year: 2014

Marmara Üniversitesi Rektörlüğü Adına İmtiyaz Sahibi / Owner

Prof. Dr. Mustafa KURT (Rektör / Rector)

Derginin Kurucusu / Founder of the Journal

Prof. Dr. Gülşen SEYHAN ALIŞIK

Derginin Sahibi / Owner of the Journal

Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Adına / On behalf of Institute of Turkic Studies of Marmara University

Prof. Dr. Okan YEŞİLOT (Enstitü Müdürü / Director of Institute)

Baş Editör / Editor in Chief

Prof. Dr. Okan YEŞİLOT (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Alan Editörleri / Field Editors

Doç. Dr. Bahar DERVİŞCEMALOĞLU, Edebiyat / Literature (Ege Üniversitesi, İzmir / Türkiye)

Prof. Dr. Murat ULUSKAN, Tarih / History (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Ömer ZÜLFE, Dil-Kültür / Linguistics (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Editör Yardımcısı / Assistant Editor

Doç. Dr. Nusret GEDİK (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

İngilizce Dil Editörleri / English Language Editors

Arş. Gör. Ayşe Didar AKBULUT (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Burak ÖZSÖZ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Türkçe Dil Editörü / Turkish Language Editors

Arş. Gör. Dr. Soner ATALAN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Burcu SIBİÇ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Redaktörler / Redactors

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep AKARSLAN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Dr. Gülçin BALAT (İzmir / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Elif UZUNAĞAÇ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Sekretarya / Secretariat

Dr. Öğr. Üyesi Elif UZUNAĞAÇ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Dizgi / Typesetting

Burcu DİKER

Elif TUFAN KIRKIL

Yayın Kurulu / Editorial Board

Doç. Dr. Turhan ADA (Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. İlyas KEMALOĞLU (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Apollinaria S. AVRUTİNA (St. Petersburg Devlet Üniversitesi, St. Petersburg / Rusya Federasyonu)

Doç. Dr. Hakan KIRIMLI (Bilkent Üniversitesi, Ankara / Türkiye)

Prof. Dr. Evangelia BALTA (Ulusal Helen Araştırmaları Vakfı, Atina / Yunanistan)

Prof. Dr. Osman Gazi ÖZGÜDENLİ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Olivier BOUQUET (Paris Diderot Üniversitesi, Paris / Fransa)

Öğr. Gör. Dr. Liaisan ŞAHİN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Ömerül Faruk BÖLÜKBAŞI (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Nikolay N. TELİTSİN (St. Petersburg Devlet Üniversitesi, St. Petersburg / Rusya Federasyonu)

Prof. Dr. Yüksel ÇELİK (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU (Hacettepe Üniversitesi, Ankara / Türkiye)

Prof. Dr. István VÁSÁRY (Macar Bilimler Akademisi, Budapeşte / Macaristan)

Prof. Dr. Davut HUT (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Faisal HUSAİN (Pensilvanya Eyalet Üniversitesi, State College / Amerika Birleşik Devletleri)

Dr. Öğr. Üyesi Elif YILMAZ ŞENTÜRK (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Gabor AGOSTON (Georgetown Üniversitesi, Vaşington / Amerika Birleşik Devletleri)

Doç. Dr. Danuta CHMIELOWSKA (Varşova Üniversitesi, Varşova / Polonya)

Prof. Dr. Evá Judit CSÁKI (Pazmany Peter Katolik Üniversitesi, Budapeşte / Macaristan)

Prof. Dr. İsmail E. ERÜNSAL (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Peter B. GOLDEN (Rutgers Üniversitesi, New Jersey / Amerika Birleşik Devletleri)

Prof. Dr. Tooru HAYASHI (Tokyo Üniversitesi, Tokyo / Japonya)

Prof. Dr. Yerden KAZHYBEK (Kazakistan Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı Ahmet Baytursınoğlu Dil Bilimi Enstitüsü, Almatı / Kazakistan Cumhuriyeti)

Prof. Dr. Timur KOCAOĞLU (Michigan Devlet Üniversitesi, East Lansing / Amerika Birleşik Devletleri)

Prof. Dr. Nizomitdin MAKHMUDOV (Özbekistan Bilimler Akademisi, Taşkent / Özbekistan Cumhuriyeti)

Prof. Dr. Klaus RÖHRBORN (Emekli Öğretim Üyesi, Gottingen / Almanya)

Prof. Dr. Nesrin SARIAHMETOĞLU (Emekli Öğretim Üyesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Gülşen SEYHAN ALIŞIK (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Alfiya YUSUPOVA (Kazan-İdil Boyu Federal Üniversitesi, Kazan / Tataristan Cumhuriyeti / Rusya Federasyonu)

2024 Yılı (Cilt XI, Sayı 1) Hakemleri / 2024 Year (Volume XI, Issues 1) Referees

Prof. Dr. Hayrunnisa ALAN (İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Fatih ALTUĞ, Boğaziçi Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Apollinaria AVRUTİNA (St. Petersburg Devlet Üniversitesi, St. Petersburg / Rusya Federasyonu)

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet BÜYÜKAKSOY (Milli Savunma Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Halit ÇAL (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara / Türkiye)

Prof. Dr. Ülkü ELIUZ (Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon / Türkiye)

Doç. Dr. Fatih GÜRCAN (İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Bilal GÜZEL, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi (Ankara / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Kadriye HOCAOĞLU ALAGÖZ, Bursa Uludağ Üniversitesi (Bursa / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi, Faisal HUSAİN (Pensilvanya Eyalet Üniversitesi, Pensilvanya / Amerika Birleşik Devletleri)

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet İSPARTA (İstanbul Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Kaan KAPAN (İstanbul Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Ö. Kürşad KARACAGİL (İstanbul Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Ahmet KAVAS (Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Ankara / Türkiye)

Prof. Dr. Mahmut KELPETİN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. İlyas KEMALOĞLU (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Ömer KOÇYİĞİT (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Aşkın KOYUNCU (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale / Türkiye)

Doç. Dr. Nursal KUMAŞ (Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa / Türkiye)

Prof. Dr. Birsal KÜÇÜKSİPAHİOĞLU (İstanbul Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Vural ÖNTÜRK (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van / Türkiye)

Prof. Dr. Ahmet ÖZCAN (Milli Savunma Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Zafer ÖZDEMİR (Kırklareli Üniversitesi, Kırklareli / Türkiye)

Prof. Dr. Osman Gazi ÖZGÜDENLİ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Murat ÖZKAN, Ordu Üniversitesi (Ordu / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Göksel ÖZTÜRK (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Üyesi James PICKETT (Pittsburgh Üniversitesi, Pittsburgh / Amerika Birleşik Devletleri)

Prof. Dr. Cihan PİYADEOĞLU (İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. M. Said POLAT (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Aşlı SAĞIROĞLU ARSLAN (Erciyes Üniversitesi, Kayseri / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe SANDIKKAYA AŞIR (Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu / Türkiye)

Prof. Dr. Ali SATAN (Marmara Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Gözde SAZAK (İstanbul Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Fatma SEL TURHAN (İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Bekir Tümen SOMUNCUOĞLU (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Liaisan ŞAHİN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Fatih Alper TAŞBAŞ (Düzce Üniversitesi, Düzce / Türkiye)

Doç. Dr. Tuba TOMBULOĞLU (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara / Türkiye)

Prof. Dr. Aydın USTA (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Ramil VALEEV, Kazan Federal Üniversitesi (Kazan / Rusya Federasyonu)

Dr. Öğr. Üyesi Cihan YEMİŞÇİ (Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik / Türkiye)

Prof. Dr. Kürşat YILDIRIM (İstanbul Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Seyfi YILDIRIM (Hacettepe Üniversitesi, Ankara / Türkiye)

Doç. Dr. Arif YILMAZ, Uşak Üniversitesi (Uşak / Türkiye)

Doç. Dr. Münevver Ebru ZEREN (Haliç Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

İletişim Bilgileri / Contact Details

Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Müdürlüğü / Institute of Turkic Studies of Marmara University

Adres / Address: Göztepe Yerleşkesi, 34722, Kadıköy, İstanbul / Türkiye

Tel / Phone: +90 216 777 18 80

Faks / Fax: +90 216 777 18 81

E-Posta / E-Mail: mutad@marmara.edu.tr

Web: <http://turkiyat.marmara.edu.tr/>

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/mtad>

Marmara Üniversitesi Yayınevi / Marmara University Press

Adres / Address: Göztepe Yerleşkesi, 34722, Kadıköy, İstanbul / Türkiye

Tel / Phone: +90 216 777 14 08

Faks / Fax: +90 216 777 14 01

E-Posta / E-Mail: yayinevi@marmara.edu.tr

MARMARA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nün uluslararası hakemli yayınıdır. Altı ayda bir yayınlanır. Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi, TÜBİTAK / ULAKBİM SBVT, ASOS İndeks, ACAR İndeks, DRJI (Directory of Research Journals Indexing), ULRICH Global Serials Directory, EBSCO uluslararası alan endeksi tarafından taranmakta ve dizinlenmektedir. Dergide yayınlanan makalelerdeki görüşler yazarlarına aittir. Yayın Kurulu tarafından benimsendiği anlamına gelmez. Yayın Kurulu, yazının özüne dokunmaksızın gerekli yazım ve ifade değişikliklerini yapma hakkını saklı tutar. Dergiden yapılan alıntılarda kaynak göstermek mecburidir.

MARMARA UNIVERSITY JOURNAL OF TURKOLOGY is a peer-reviewed international journal of Institute of Turkic Studies of Marmara University. The journal is a biannual publication. Marmara University Journal of Turkology is indexed by TÜBİTAK / ULAKBİM SBVT, ASOS Index, ACAR Index, DRJI (Directory of Research Journals Indexing), ULRICH Global Serials Directory and EBSCO International Index. All the views and opinions expressed in the articles are those of the authors and they do not necessarily reflect the views or opinions of the editor, the editorial board, or the publisher. The editorial board reserves the right to make necessary changes in spelling and phrase without changing content. The published contents in the articles cannot be used without being cited.

İçindekiler / Contents

ARAŞTIRMA MAKALELERİ / RESEARCH ARTICLES

- A Turning Point in the Islamic-Byzantine Struggle: The Battle of Yarmük (15/636)
İslâm-Bizans Mücadelesinde Bir Dönüm Noktası: Yermük Savaşı (15/636)
Casim AVCI..... 1
- Bosnalı Sâbit'in Rahşiyesi Bağlamında Bir Kasidenin Tekâmülü
The Development of a Qasida in the Context of Bosnian Sabit's Rahshiyah
Esra BOZYİĞİT 13
- Bursa Işıklar Askerî İdâdisi'nin Eğitim Faaliyetleri ve Osmanlı Subayı Yetiştirilmesindeki Rolü (1892-1908)
Educational Activities of Bursa Işıklar Military Preparatory School and its Role in the Training of Ottoman Officers (1892-1908)
Sinan ÇAKAR, Ülya DÖNMEZ..... 52
- Türk Romanında Oksidentalîst Açılım: *Paris'te Bir Türk ve Meşhedî ile Devriâlem* Örneği
Occidentalîst Expansion in the Turkish Novel: The Example of *Paris'te Bir Türk and Meşhedî ile Devriâlem*
Mehmet DOĞAN 76
- Miloş Obrenoviç'in Sırp Özerkliğine Giden Süreçteki Rolü (1815-1830)
The Role of Milos Obrenovich in the Process Leading to Serbian Autonomy (1815-1830)
Nurbanu DURAN 100
- İngiltere'nin İstanbul Büyükelçisi Sir Daniel Harvey Hakkında Yeni Bulgular (1668-1672)
New Findings on Britain's Ambassador to Istanbul Sir Daniel Harvey (1668-1672)
Ayşe Özge ERCAN 117
- Vasiliy Vasilyeviç Radlov'un *Proben* (Örnekler) Serisinin Dokuzuncu Cildinin (Türk Boylarının Sözlü Halk Edebiyatından Örnekler: Uryanhayların (Soyotların), Abakan Tatarlarının ve Karagasların Lehçeleri) İncelenmesi
Review of the Ninth Volume of Vasiliy Vasilyevich Radlov's *Proben* (Samples) Series (Samples from the Oral Folk Literature of the Turcic Tribes: Dialects of Uryanhais (Soyots), Abakan Tatars and Karagas)
Gülcan İNALCIK 144

İsmet İnönü Dönemi Kültürel Miras Koruma Politikalarında Türk Tarih Kurumunun Yeri ve Önemi

The Place and Importance of Turkish Historical Society in the Cultural Heritage Preservation Policies during İsmet İnönü's Presidency

Semra KIR ŞİMŞEK 174

Mardin Artukluları Hükümdarı Kutbüddin II. İlgazi'nin Mardin'de Yaptırdığı Ulu Cami ve Medresenin 573 (1178) Tarihli Vakfiyesi

The Waqfiyyah of Ulu Jami and Madrasa Built in Mardin (A.h. 573 / A.d. 1178) by Mardin Artuqid's Ruler Qutb Al-Din Il-Ghazi II

Sadi S. KUCUR..... 215

Kavalalı Mehmed Ali Paşa Döneminden Mehdi İsyanı'na Dek Sudan'da İngilizlerin Rolü (1821-1881)

The Role of the British in Sudan from the Period of Muhammed Ali Pasha of Egypt to the Mahdi Uprising (1821-1881)

Neval MİLANLIOĞLU 230

Tarihî Türk Lehçelerinde *Bi* İsmi, *Bıç* – Fiili ve Türevleri

The Noun *Bi*, the Verb *Bıç* – and Its Derivatives in Historical Turkish Dialects

Duygu YAVUZ ÖZ 254

DERLEME MAKALE / REVIEW

Şarkiyatçı İlya Nikolayeviç Berezin ve Türkiyat Çalışmaları

Orientalist Ilya Nikolayevich Berezin and His Turkic Studies

Arif AKBAŞ 276

Türk Dünyasında Ortak Kavramsal Çerçevenin Oluşturulmasına Yönelik Bir Değerlendirme

An Evaluation Towards the Creation of a Common Conceptual Framework in the Turkish World

Hamza AKENGİN, Baktygul SARYBAEVA..... 294

ÇEVİRİ MAKALE / TRANSLATION

İklim ve İran Tarihinin Kronolojisi

Climate and the Chronology of Iranian History

Esin KÜÇÜKBEKİR..... 314